

POSTANOWIENIE

17 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 17 października 2023 r. w Warszawie
zażalenia M. W.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Płocku

z 20 stycznia 2023 r., IV WSC 4/23,

w sprawie z wniosku S. W. i I. G.

z udziałem M. W.

o sprostowanie aktów stanu cywilnego,

1. oddała zażalenie;

**2. oddała wniosek adw. P. R. o przyznanie kosztów
nieopłaconej pomocy prawnej jaka miała być udzielona M.W. z
urzędu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 20 stycznia 2023 r. Sąd Okręgowy w Płocku odrzucił skargę kasacyjną M. W. – uczestnika postępowania w sprawie z wniosku S. W. i I. G. o sprostowanie aktów stanu cywilnego – wywiedzioną od postanowienia tegoż Sądu z 24 lutego 2022 r.

Przyczyną odrzucenia skargi było złożenie jej bez spełnienia wymagań reprezentacji procesowej z art. 87¹ § 1 k.c.

Postanowienie odrzucające skargę zostało zaskarżone zażaleniem do Sądu Najwyższego, w którym zarzucono naruszenie art. 65 § 1 k.c. poprzez błędne

przypisanie pismu uczestnika postępowania charakteru skargi kasacyjnej, podczas gdy intencją składającego było złożenie wniosku o wyznaczenie kolejnego pełnomocnika z urzędu, a także art. 117 § 5 k.p.c. poprzez brak uwzględnienia tego wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na rzecz uczestnika postępowania został ustanowiony pełnomocnik z urzędu w celu złożenia skargi kasacyjnej, który sporządził opinię o braku podstaw do sporządzenia skargi. Zgodnie bowiem z art. 118 § 5 k.p.c. jeżeli adwokat lub radca prawny ustanowiony przez sąd lub w związku z postępowaniem ze skargi kasacyjnej, nie stwierdza podstaw do wniesienia tej skargi, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić na piśmie o tym stronę oraz sąd, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem albo zawiadomienia go o wyznaczeniu. Do zawiadomienia adwokat lub radca prawny dołącza sporządzoną przez siebie opinię o braku podstaw do wniesienia skargi. Opinia nie jest załączana do akt sprawy i nie jest doręczana stronie przeciwnej. Sporządzenie takiej opinii celowo jest opatrzone krótki, dwutygodniowym terminem, aby strona niezadowolona z jej wniosków mogła ewentualnie ustanowić pełnomocnika z wyboru w celu wniesienia skargi kasacyjnej.

Jednakże brak stwierdzenia podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej, zgłoszony zgodnie z art. 118 § 5 k.p.c. nie uzasadnia powołania dla strony kolejnego pełnomocnika z urzędu. Innego adwokata lub radcę prawnego z urzędu wyznacza się bowiem tylko wówczas, gdyby opinia o braku podstaw do wniesienia skargi została opracowana bez zachowania zasad należytej staranności (art. 118 § 6 k.p.c.), przy czym ocena w tym zakresie należy do sądu, nie zaś do reprezentowanej strony. Obowiązek świadczenia pomocy prawnej na etapie postępowania kasacyjnego polega bowiem na konieczności rozważenia okoliczności sprawy i podjęcia decyzji co do tego, czy istnieją podstawy do wniesienia skargi. W postanowieniu z 10 lutego 2012 r., III CZ 156/11 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że *Korzystanie z pomocy prawnej pełnomocnika z urzędu, wynagradzanego ze środków budżetowych nie oznacza, że strona może domagać się zmiany wyznaczonego jej pełnomocnika, gdy jego ocena podstaw do*

wystąpienia z nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia do Sądu Najwyższego jest odmienna od oceny prezentowanej przez stronę. Przyjęcie takiego założenia stanowiłoby zaprzeczenie sensu unormowania z art. 87¹ § 1 k.p.c. i samej instytucji pomocy prawnej oferowanej przez wykwalifikowanych pełnomocników procesowych. W świetle okoliczności niniejszej sprawy nie ma zatem podstaw do oceny, że ustanowiony pełnomocnik nie sprostął obowiązkowi świadczenia profesjonalnej i rzetelnej pomocy prawnej, a w konsekwencji, że zasadne byłoby ustanowienie kolejnego pełnomocnika.

Żadna ze wskazywanych przez skarżącego okoliczności nie ma także wpływu na ocenę skutków procesowych skargi kasacyjnej składanej samodzielnie przez stronę nie będącą którymś z podmiotów wymienionych w art. 87¹ § 2 k.p.c. (np. adwokatem, radcą prawnym, sędzią, profesorem lub doktorem habilitowanym nauk prawnych). Sporządzenie skargi kasacyjnej osobiście przez stronę pozbawioną zdolności postulacyjnej jest dotknięte brakiem nieusuwalnym i powoduje konieczność odrzucenia jej wprost, jako niedopuszczalnej, bez wzywania do uzupełnienia tego braku. Niemożliwe również jest usunięcie takiego braku samodzielnie przez stronę, ani jej pełnomocnika w jakiegokolwiek formie (zob. m.in. postanowienia SN z 9 lipca 2021 r., IV CZ 26/21; z 16 lipca 2021 r., I CZ 21/21; z 25 lutego 2022 r., III CZ 46/22; z 14 czerwca 2022 r., III CZ 197/22).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

Jednocześnie w stanie faktycznym sprawy wniesione przez pełnomocnika zażalenie, jako sprzeczne z zasadami profesjonalizmu, nie może być uznane za udzielenie pomocy prawnej, a tym samym zgodnie z utrwalonym już poglądem nie upoważnia go do skutecznego domagania się przyznania mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej (por. postanowienie SN z 20 września 2007 r., II CZ 69/07, OSNC 2008, Nr 3, poz. 41).

